

Jaarverslag 2007

Nr. 20070342/928

Onderwijsraad
Nassaulaan 6
2514 JS Den Haag
e-mail: secretariaat@onderwijsraad.nl
070 – 310 00 000 of via de website: www.onderwijsraad.nl

Inhoudsopgave

1	Woord vooraf	6
2	Adviseur van minister, parlement en gemeenten	7
3	De raad in 2007	8
4	De activiteiten in cijfers	12

1 Woord vooraf

“Jaarverslagen worden niet gelezen” is een veel gehoorde uitspraak. Een gegeven om rekening mee te houden. In het verleden publiceerde de Onderwijsraad ieder jaar een *Jaarverslag*, met daarin een overzicht van de activiteiten. Dit Jaarverslag bevatte zowel een journalistiek verslag van werkzaamheden als een meer administratief gerichte opsomming van publicaties en dergelijke.

De raad hanteert sinds 2005 een andere formule. Deze formule bestaat uit twee delen: een maatschappelijk verslag in de vorm van een *Jaarboekje* en een administratief verslag. Het hier voorliggende verslag betreft het tweede gedeelte; het dient in samenhang met het *Jaarboekje* te worden bekeken. Op deze wijze tracht de raad zijn werk op hoofdlijnen onder de aandacht te brengen van velen en tegelijkertijd ook de meer gedetailleerde informatie voor geïnteresseerden toegankelijk te houden.

Dit administratieve verslag benoemt slechts de belangrijkste activiteiten van de raad in 2007 en bevat geen bespreking van de uitgebrachte adviezen en verkenningen. Voor wie meer wil weten zijn de volledige adviezen en verkenningen van de raad in te zien op www.onderwijsraad.nl.

2 Adviseur van minister, parlement en gemeenten

De Onderwijsraad is een onafhankelijk adviesorgaan van de regering, opgericht in 1919. De raad adviseert – gevraagd en ongevraagd – de ministers van OCW (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) en van LNV (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit). Ook de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal kunnen om advies vragen. Gemeenten kunnen in speciale gevallen van lokaal onderwijsbeleid (bijvoorbeeld huisvesting van scholen) een beroep doen op de raad.

Deskundig, eigentijds en onafhankelijk

De raad adviseert over alle aspecten en vormen van onderwijs en leren voor kinderen, jongeren en volwassenen. Waar liggen interessante mogelijkheden voor onderwijs (binnen en buiten de instellingen) en wat is de beste manier om die te benutten? Wat is daarbij de rol van de overheid of van andere partijen in en rond de onderwijswereld?

De expertise binnen de raad en de staf zorgt ervoor dat welk onderwerp ook aan de orde is, er vanuit verschillende invalshoeken naar wordt gekeken. Raadsleden zijn afkomstig uit alle sectoren van het onderwijs of hebben daarmee een bijzondere band. Verschillende disciplines zijn vertegenwoordigd, bijvoorbeeld onderwijskunde, economie, rechten en organisatiekunde. Ook betreft de raad de internationale dimensie bij de adviezen. Tot slot zijn expertise en meningen van anderen van groot belang: de raad wil nadrukkelijk verder kijken dan de eigen deskundigheid. Daarom organiseert hij regelmatig seminars en heeft hij op zijn website een discussieplaats.

De Onderwijsraad levert met een deskundige inbreng en een eigentijdse visie een bijdrage aan discussies over onderwijs en onderwijsbeleid. Dat de raad daarbij een onafhankelijke koers vaart, spreekt voor zich. De achtergrond van de raadsleden staat daarvoor garant. Zij zijn afkomstig uit verschillende geledingen van de maatschappij en worden door de regering benoemd op grond van hun wetenschappelijke kennis, praktijkervaring in het onderwijs of maatschappelijke bijdrage. De benoeming is op persoonlijke titel en de leden vertegenwoordigen geen belangengroepen.

Werkwijze van de raad

Ieder jaar doet de raad voorstellen voor het eigen *Werkprogramma*. De minister voegt hieraan zijn adviesonderwerpen toe en stelt het programma vast. Daarna biedt hij het de beide Kamers der Staten-Generaal aan, op Prinsjesdag. Het parlement kan adviesvragen aan het *Werkprogramma* toevoegen. Het programma geeft een globaal beeld van de onderwerpen die aan de orde komen; in de loop van het jaar worden de adviesvragen en de tijdsplanning ingevuld. Onder invloed van de actualiteit kunnen adviesonderwerpen worden ingetrokken of juist toegevoegd.

De raad komt in de regel om de vier weken plenair bijeen, vooral om adviezen en verkenningen vast te stellen. Speciale commissies, door de raad ingesteld, bereiden de adviezen voor. Een advies is de behandeling van een concrete vraag, die meestal leidt tot aanbevelingen die op de kortere termijn kunnen worden doorgevoerd. Een verkenning is meer agendavormend en behandelt een bepaalde ontwikkeling in het onderwijs vanuit een langetermijnperspectief. De raad neemt in een verkenning meestal (nog) geen standpunt in, maar draagt onderwerpen aan die zich lenen voor advisering. Alle publicaties van de raad zijn te vinden op de website: www.onderwijsraad.nl.

3 De raad in 2007

Politiek-bestuurlijke context

Het beleidsprogramma *Samen werken, samen leven* van het kabinet-Balkenende IV is gebaseerd op zes pijlers. Onderwijs vormt een belangrijk element van een aantal van deze pijlers. Binnen de pijler *Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie* is daarbij onderwijs vooral van belang als voorwaarde voor het in stand houden van onze welvaart. De economie zal niet kunnen functioneren zonder een voortdurende aanwas van goed opgeleide jonge mensen, die op de hoogte zijn van de nieuwste ontwikkelingen op verschillende vakgebieden. Binnen de pijler *Sociale samenhang* ligt het accent op de sociale functie van onderwijs. Onderwijs vervult een belangrijke rol bij het in stand houden van de sociale cohesie binnen de samenleving. "De school is de plek waar het beste uit kinderen en jongeren wordt gehaald, maar waar ze ook voldoende bagage meekrijgen om als verantwoordelijke mensen bij te dragen aan de samenleving."

Het beleidsprogramma definieert bij iedere pijler een aantal doelstellingen voor de kabinetsperiode 2007-2011. De volgende van deze doelstellingen hebben betrekking op onderwijs:

- (11) Hoger onderwijs met meer kwaliteit en minder uitval.
- (37) Verhogen van de kwaliteit van onderwijs onder meer door basis-, voortgezet- en beroepsonderwijs naadloos op elkaar en op het hoger onderwijs aan te laten sluiten.
- (38) Voldoende gekwalificeerd onderwijspersoneel, nu en in de toekomst
- (39) Het realiseren van een sluitend systeem voor kinderopvang voor 0-4 jarigen (inclusief VVE).
- (40) Het fors uitbreiden van het aantal brede scholen.
- (41) Een maatschappelijke stage voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs.
- (42) Het geleidelijk invoeren van gratis schoolboeken in het voorgezet onderwijs.
- (73) Alle jongeren tot 18 jaar raken actief of passief vertrouwd met cultuur en kunstvormen en met de Nederlandse geschiedenis.

Verschillende door de raad in 2007 uitgebrachte adviezen sluiten nauw aan bij dit beleidsprogramma van het kabinet. Zo bracht de raad bij doelstelling 11 het advies uit *Kwaliteit belonen in het hoger onderwijs?*, bij doelstelling 37 de adviezen *Presteren naar vermogen* en *Versteviging van kennis in het onderwijs II* en de verkenning *Doorstroom en talentontwikkeling*, en bij doelstelling 38 het advies *Leraarschap is eigenaarschap*.

Door de Tweede Kamer werd in het verslagjaar een parlementair onderzoek verricht naar grote onderwijsvernieuwingen gedurende de laatste decennia. Ook in dat licht zijn de uitgebrachte verkenningen *Veelzeggende instrumenten van onderwijsbeleid* en *Sturen van vernieuwende onderwijspraktijken* interessant.

De raad

2007 was het derde jaar van de huidige raadsperiode. De raad bestaat uit veertien personen. De samenstelling van de raad is als volgt:

Voorzitter:	
prof.dr. A.M.L. van Wieringen	Hoogleraar Onderwijskunde, Universiteit van Amsterdam
Leden:	
ing. A. Aboutaleb (tot 22 februari)	Wethouder Werk en Inkomen, Onderwijs, Jeugd en Educatie, Diversiteit en Grotestedenbeleid in Amsterdam
prof.dr. R.J. Bosker	Hoogleraar Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde, Rijksuniversiteit Groningen
prof.dr. J.A. Bruijn	Hoogleraar Immunopathologie, Voorzitter opleidingsbesturen Geneeskunde en Biomedische Wetenschappen, Universiteit Leiden
L.E. Callender	Directeur van de School of Economics, Hogeschool INHOLLAND Den Haag
prof.dr. G.T.M. ten Dam	Hoogleraar Onderwijskunde en rector Instituut voor de Lerarenopleiding, Universiteit van Amsterdam
drs. C.J. Drenthe (per 1 oktober)	Lid College van Bestuur Stichting LMC, Rotterdam
drs. A.T. Kamsteeg	Wethouder Volkshuisvesting, Zorg en Welzijn in Dordrecht
prof.dr. H. Maassen van den Brink	Hoogleraar Empirische Arbeidseconomie, Universiteit van Amsterdam
Y. Moerman-van Heel	Plaatsvervangend voorzitter College van Bestuur, Willem I-College 's-Hertogenbosch
drs. A.S. Roeters	Lid College van Bestuur van de VU-Windesheimgroep Amsterdam-Zwolle
C.J.W.B. Slee-Straathof	Bovenschools manager primair onderwijs Regionaal Katholiek Schoolbestuur Gouda en omstreken
J. van der Tak	Burgemeester van de gemeente Westland
prof.mr.drs. B.P. Vermeulen	Hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam en hoogleraar Onderwijsrecht, Radboud Universiteit Nijmegen
dr. B.E. van Vucht Tijssen (plaatsvervangend voorzitter)	Voorzitter Nationale UNESCO Commissie
Secretaris:	
drs. A. van der Rest	

De raad vergaderde in 2007 elf maal plenair.

Het bureau van de raad

De Onderwijsraad wordt inhoudelijk en facilitair ondersteund door het secretariaat. Aan het hoofd staat de directeur, die tevens secretaris is van de raad. Hij werkt samen met een inhoudelijke staf en een afdeling Algemene Zaken. De staf bestaat uit mensen met verschillende achtergronden: onderwijskundigen, juristen, een econoom, een psycholoog, een sociaal-geograaf, enzovoort. Deze brede deskundigheid zorgt ervoor dat ook de staf de adviesonderwerpen vanuit verschillende invalshoeken kan behandelen. In het afgelopen jaar hebben de coördinator van de staf en een stafmedewerker de Onderwijsraad verlaten, een nieuwe stafmedewerker is aangetrokken en er is een coördinerend stafmedewerker aangesteld. Het totaal aantal medewerkers verbonden aan het bureau bedraagt momenteel twintig.

De bureaumedewerkers hebben, zoals elk jaar, niet alleen de inhoudelijke voorbereiding van de adviezen verzorgd, maar ook de bijbehorende seminars, discussiebijeenkomsten en internetactiviteiten.

De voorzitter en de secretaris van de Onderwijsraad zijn lid van het dagelijks bestuur van EUNEC (European Network of Education Councils), hetgeen bij tijd en wijle ook inzet vraagt van de bureaumedewerkers. EUNEC is het netwerk van samenwerkende onderwijsraden in Europa, dat is opgezet om te komen tot onderlinge informatie-uitwisseling over onderwijsontwikkelingen in de aangesloten landen en het formuleren van gezamenlijke standpunten over afspraken die binnen de instituties van de Europese Unie worden gemaakt en van invloed zijn op het nationale onderwijsbeleid. EUNEC heeft in de achterliggende jaren geadviseerd over onder meer burgerschap, het Europees kwalificatiekader, sleutelvaardigheden, en onderwijs voor kwetsbare jongeren. In het netwerk participeren: België, Frankrijk, Portugal, Spanje, Engeland, Nederland, Estland, Malta, Finland, Griekenland, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg en Roemenië.

Aandachtspunt binnen de afdeling Algemene Zaken was ook in 2007 het verder verbeteren van de service richting klant. In het kader van serviceverbetering voor de externe klant is de website gemoderniseerd en is een webshop voor het bestellen van publicaties van de Onderwijsraad in gebruik genomen. De website is aangepast op het punt van doorzoekbaarheid op alle relevante dossiers en de homepage is uitgebreid met een overzicht van eerder uitgebrachte, interessante adviezen/verkenningen van de Onderwijsraad.

De nieuwe accenten in het werk van de staf, het publiceren van artikelen in vaktijdschriften en werkbezoeken, zijn in 2007 gecontinueerd. Ook houdt de staf een aantal kennisgebieden bij, om te zorgen voor een optimale kennisdeling. Daarnaast is er aandacht besteed aan het aangaan van het gesprek met brancheorganisaties over adviezen van de raad. Deze lijn zal in 2008 verder worden uitgewerkt.

De samenstelling van het secretariaat op 31 december 2007 was als volgt.

Directeur:
drs. Adrie van der Rest

Voorlichter:
drs. Cindy Rouwhorst

Coördinerend stafmedewerker:
dr.ir. Simone de Bakker-Löhner

Stafmedewerkers:
drs. Maaïke Beuving
drs. Betty Feenstra
dr. Peter Gramberg
mr.dr. Pieter Huisman
mr. Cees van Leest
dr. Frederik Riemersma
dr. Kathleen Torrance
dr. Ib Waterreus
dr. Anneke de Wolff

Algemene Zaken:
drs. Maria Gresnigt-Bakx (hoofd)
drs. Paula van den Berg (documentalist)
Hans Danner (facilitair medewerker)
Agathe Ebens (receptioniste/administratief medewerkster)
Corrie van Leeuwen-Harkes (facilitair medewerkster)
drs. Meile Tamminga (editor/webmaster/office-assistent)
Elisabeth Tjin-Chin Fon Jie (office manager)

Financiële Zaken:
Wil Kortenbach

4 De activiteiten in cijfers

Adviesproducten

De raad bracht in 2007 zeven adviezen, drie verkenning en zeventien studies¹ uit. Van deze adviezen betrof het in twee gevallen een onderwerp uit het *Werkprogramma 2006*. Vier onderwerpen uit het *Werkprogramma 2007* zijn door de raad behandeld. Verder adviseerde de raad tweemaal ongevraagd en tweemaal over vragen die buiten het adviesprogramma om aan de raad werden voorgelegd. De raad heeft uit het *Werkprogramma 2007* nog twee onderwerpen in voorbereiding. De desbetreffende adviezen zullen in het eerste kartaal van 2008 worden gepubliceerd. Een adviesonderwerp uit het programma voor 2007 is in een bredere context geplaatst en opgenomen in het *Werkprogramma 2008*.

Activiteiten van de raad

Op 12 januari 2007 werd de raadsvergadering gecombineerd met een werkbezoek aan Hogeschool Windesheim in Zwolle,

Op 11 april 2007 was er een ontmoeting met de nieuwe Vaste Kamercommissie van Onderwijs van de Tweede Kamer; tijdens deze bijeenkomst is onder meer stil gestaan bij het *Werkprogramma 2007* van de raad en bij het te starten parlementair onderzoek naar vernieuwingen in het voortgezet onderwijs. Met de secretaris-generaal, de directeuren-generaal en meerdere beleidsdirecteuren van het ministerie van OCW wisselde de raad op 1 oktober van gedachten over de wijze waarop het ministerie beleidsinstrumenten inzet.

Op 10 oktober heeft de raad kennis gemaakt met de nieuwe bewindslieden van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het thema van de ontmoeting was bevorderen van de kwaliteit van het onderwijs.

De raad organiseerde op 23 november een studiedag over het onderwijs in Finland. Het Finse onderwijs staat bovenaan alle internationale vergelijkingslijstjes. Hoe komt dat en wat zouden wij ervan kunnen leren? Dr. Reijo Laukkanen en Matti Kyro, twee vertegenwoordigers van het ministerie van Onderwijs uit Finland, zijn hierover in gesprek gegaan met de raad, waarbij met name is ingegaan op de volgende punten.

- De programmastructuur van het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs in Finland met aspecten als selectie, breed of smal opleiden en de relatie tussen initieel onderwijs en een leven lang leren. Recente veranderingen in het Finse voortgezet onderwijs en de wijze waarop deze zijn geïmplementeerd kwamen daarbij eveneens aan de orde.
- De positie van de leraar, evaluatie van leeruitkomsten en de rol van accreditatie in relatie tot kwaliteit en effectiviteit.

In 2007 werkte de raad met meerdere mensen en organisaties samen. In samenwerking met de VROM-raad werd het advies *Leerwerklandschappen* uitgebracht en samen met de gemeenten Eindhoven en Groningen werden regionale conferenties over versteviging van kennis in het onderwijs georganiseerd.

¹ Een deel van deze studies is alleen gepubliceerd op de website van de raad

Tabel 1: Overzicht publicaties Onderwijsraad in 2007

1 februari	Advies	<i>Presteren naar vermogen</i> Dit advies gaat nader in op onderpresteren: leerlingen die slechter presteren dan gezien hun capaciteiten mogelijk zou zijn.
1 februari	Studie	<i>Onderbenutting van capaciteiten in basis- en voortgezet onderwijs</i> Deze studie onderzoekt in hoeverre onderbenutting van capaciteiten feitelijk voorkomt in het basis- en voortgezet onderwijs. De studie hoort bij het advies <i>Presteren naar vermogen</i> .
6 maart	Advies	<i>De verbindende schoolcultuur</i> In dit advies onderzoekt de raad of de schoolcultuur een verbindende factor kan vormen bij het samenleven op school.
6 maart	Studie	<i>Verbondenheid in verscheidenheid</i> Studie bij het advies <i>De verbindende schoolcultuur</i> .
6 maart	Studie	<i>Respect voor elkaar</i> Studie bij het advies <i>De verbindende schoolcultuur</i> .
6 maart	Studie	<i>Casus Niels Stensen College</i> Studie bij het advies <i>De verbindende schoolcultuur</i> .
6 maart	Studie	<i>Casus Thorbecke College</i> Studie bij het advies <i>De verbindende schoolcultuur</i> .
1 april	Studie	<i>Onderwijsthema's in internationaal perspectief</i> Het ITS heeft voor een aantal Europese landen beschreven wat de stand van zaken is op een aantal onderwijsthema's.
22 mei	Studie	<i>Onderwijs en sociale samenhang; een stand van zaken</i> De Onderwijsraad maakt een inventarisatie van eerdere adviezen over het onderwerp onderwijs en sociale samenhang, en beschrijft wat er nog zou moeten gebeuren.
21 juni	Studie	<i>Opkomende economieën en het Nederlandse onderwijs</i> Ecorys heeft een studie verricht naar de gevolgen voor het Nederlandse onderwijs van de opkomst van nieuwe economische grootmachten.
24 juli	Advies	<i>Kwaliteit belonen in het hoger onderwijs?</i> De raad adviseert over de mogelijkheden om onderwijskwaliteit mede een rol te laten spelen bij de bekostiging van hoger onderwijs.

4 september	Advies	<i>Leerwerklandschappen</i> De VROM-Raad en de Onderwijsraad bepleiten in dit gezamenlijke advies de verdere ontwikkeling van leerwerklandschappen.
6 september	Advies	<i>Versteving van kennis in het onderwijs II</i> In dit advies gaat de raad na of en in hoeverre de eerdere voorlopige aanbevelingen uit de gelijknamige verkenning aanpassing behoeven. Op een aantal punten worden de aanbevelingen aangescherpt.
12 september	Advies	<i>Leraarschap is eigenaarschap</i> De raad doet in dit advies aanbevelingen over de positie van de leraar in het Nederlandse onderwijs.
12 september	Studie	<i>Maatschappelijke positie van onderwijzers in Nederland</i> Verslag van een onderzoek van TNS NIPO naar de positie van leraren in de Nederlandse samenleving.
12 september	Studie	<i>Positionering van docenten</i> Verslag van een onderzoek van het IVA naar de mogelijkheden voor leraren om invloed uit te oefenen op het beleid.
12 september	Essay	<i>Professionalisme versus managerialisme?</i> Essay over de verhouding tussen professionals en managers in het onderwijs.
11 oktober	Verkenning	<i>Veelzeggende instrumenten van onderwijsbeleid</i> In deze verkenning geeft de raad aan welke instrumenten de overheid bij voorkeur kan gebruiken om zo goed mogelijk sturing te geven aan het onderwijs.
11 oktober	Studie	<i>Essays over beleidsinstrumenten in het onderwijs</i> Zeven deskundigen geven inzicht in het gebruik van beleidsinstrumenten in het onderwijs.
11 oktober	Studie	<i>Resultaat wordt gewaardeerd (maar telt niet echt)</i> Analyse van het gebruik van beleidsinstrumenten in de Nederlandse onderwijspolitiek aan de hand van acht casestudies.
15 oktober	Advies	<i>De maatschappelijke onderneming als rechtsvorm in het onderwijs</i> In dit advies bekijkt de Onderwijsraad in hoeverre de maatschappelijke onderneming als nieuwe rechtsvorm waardevol kan zijn voor het onderwijs.
19 november	Verkenning	<i>Sturen van vernieuwende onderwijspraktijken</i> In deze verkenning beschrijft de raad voorbeelden van onderwijsvernieuwingen. Op basis van deze beschrijving doet de raad een aantal aanbevelingen.

19 november	Studie	<i>Alternatieven voor de school</i> Deze studie bevat een aantal essays over mogelijke alternatieven voor de school.
27 november	Verkenning	<i>Doorstroom en talentontwikkeling</i> De raad geeft in deze verkenning aan welke maatregelen wenselijk kunnen zijn om het onderwijs aan 12- tot 18-jarigen te optimaliseren. Het gaat hierbij om onderhoudsmaatregelen, niet om grote structuurwijzigingen.
27 november	Studie	<i>Doorstroom in het onderwijs</i> Deze bundel bevat drie onderzoeksverslagen over doorstroom in het onderwijs.

Tabel 2: Overige publicaties van de raad	
22 mei	<i>Nieuwsbrief 19</i> In deze Nieuwsbrief aandacht voor een aantal recente adviezen: <i>Presteren naar vermogen</i> en <i>De verbindende schoolcultuur</i> . Verder een verslag van de bijeenkomsten rondom het thema kennis in het onderwijs.
27 maart	<i>Jaarboekje 2006</i> De Onderwijsraad behandelt in dit Jaarboekje drie actuele stellingen over onderwijs. Aan de hand van deze stellingen blikt hij terug op het jaar 2006. Een meer gedetailleerd overzicht van alle publicaties en overige activiteiten werd tegelijkertijd op de website gepubliceerd in het administratief jaarverslag 2006.
9 oktober	<i>Nieuwsbrief 20</i> In deze nieuwsbrief aandacht voor de recent verschenen adviezen van de Onderwijsraad over leraren, over de rol van kennis in het onderwijs, en over leerwerklandschappen (in samenwerking met de VROM-raad).
18 september	<i>Werkprogramma 2008</i>

Tabel 3: Panels, seminars en conferenties door de raad georganiseerd	
1 februari	Expertgroep lerencoöperatie
13 april	Panel po/vo leraar bij nieuwe bestuurlijke verhoudingen
16 april	Panel bve leraar bij nieuwe bestuurlijke verhoudingen
16 april	Kennisdebat over versteviging van kennis, in Eindhoven
19 april	Kennisdebet over versteviging van kennis, in Groningen
2 mei	Panel vraag en aanbod met SER
22 mei	Panel vraag en aanbod met brancheorganisaties
27 september	Panel kenniscirculatie
4 oktober	Panel deskundigen succesvolle eerste periode hoger onderwijs
16 november	Panel integraal traject 0-12 jaar
19 november	Panel kenniscirculatie

Tabel 4: Persberichten 2007	
1 februari	<i>Eindrapport basisschool helpt onderbenutting voorkomen</i>
22 februari	<i>Aboutaleb verlaat Onderwijsraad</i>
6 maart	<i>Gemengde school moet streven naar binding</i>
24 juli	<i>Proef met bonus voor extra onderwijskwaliteit</i>
4 september	<i>Scholen en bedrijven vinden elkaar in 'leerwerklandschappen'</i>
6 september	<i>Het kennisniveau in het onderwijs kan omhoog</i>
12 september	<i>Leraren en managers moeten een coalitie aangaan</i>
19 november	<i>Ook minister moet innovatiegelden sturen</i>

Tabel 5: Door de raad georganiseerde pers- en publieksbijeenkomsten*	
6 maart	Seminar over sociale cohesie, ter gelegenheid van de publicatie van het advies <i>De verbindende schoolcultuur</i> , in samenwerking met medewerkers en leerlingen van het Calandlyceum te Amsterdam. Locatie: Calandlyceum te Amsterdam.
19 november	Bijeenkomst ter gelegenheid van de publicatie van de verkenning <i>Sturen van vernieuwende onderwijspraktijken</i> . In samenwerking met de leerlingen van het Adelbertcollege (Wassenaar) en het Da Vinci College (Leiden). Locatie: Pulchri Studio's te Den Haag.

* Bijeenkomsten voor persvertegenwoordigers en andere genodigden met aansluitend toelichting en discussie.

Tabel 6: Melding adviezen Onderwijsraad in de Tweede Kamer	
Vermelding in	Aantal
Agenda's	1
Handelingen	26
Kamervragen	3

Tabel 7a: Totale vermelding in schriftelijke media in 2007					
	Eerste kwartaal	Tweede kwartaal	Derde kwartaal	Vierde kwartaal	Totaal
Adviezen 2007	136	47	120	166	469
Adviezen 2006	110	45	12	5	172
Adviezen 2005	2	2	6	-	10
Totaal	248	94	138	171	651

In 2007 kregen vooral de adviezen van de Onderwijsraad die inspeelden op het optimaal benutten van talent (*Presteren naar vermogen*) en de versteviging van kennis (*Versteviging van kennis II*) de meeste aandacht. Ook in het eerste kwartaal van 2008 lijkt er nog volop aandacht te zijn voor dit laatste advies. Opvallend is verder dat de (adviezen van de) raad ook vaak worden aangehaald wanneer er geschreven wordt over het Parlementair Onderzoek Onderwijsvernieuwing. De publiciteit rondom het rapport *LeerKracht!* van de commissie Leraar (onder leiding van Rinnooy Kan) heeft de aandacht van het advies van de raad over dit onderwerp afgeleid. Onze inbreng in dit thema is hierdoor onderbelicht gebleven. De totale aandacht in de media voor de adviezen van de

raad was dit jaar minder dan de twee voorgaande jaren en ligt meer in lijn met de jaren 2003 en 2004.

Tabel 7b: Totale vermelding in schriftelijke media per advies, 2007					
	Eerste kwartaal	Tweede kwartaal	Derde kwartaal	Vierde kwartaal	Totaal
Presteren naar vermogen	89	12		18	119
De verbindende schoolcultuur	34	10	1		45
Kwaliteit belonen in het hoger onderwijs?	-	-	32	4	36
Leerwerklandschappen	-	-	-	3	3
Versteviging van kennis in het onderwijs II	-	-	84	18	102
Leraarschap is eigenaarschap	-	-	-	27	27
Veelzeggende instrumenten van onderwijsbeleid	-	-	-	2	2
De maatschappelijke onderneming als rechtsvorm in het onderwijs	-	-	-	1	1
Sturen van vernieuwende onderwijspraktijken	-	-	-	7	7
Doorstroom en talentontwikkeling	-	-	-	22	22
Verwijzing naar Onderwijsraad in het kader van het parlementair onderzoek onderwijsvernieuwing				49	49
Overig	13	25	3	15	56
Tussentotaal adviezen 2007	136	47	120	166	469

Tabel 8: Presentaties	
13 januari	<i>Examinering: draagvlak en toegankelijkheid</i> Toelichting op het advies door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) aan het Rectoren college.
24 januari	<i>Hoofdpijnen van bve-systeem</i> Leergang Max Goote Kenniscentrum BVE, verzorgd door prof.dr. Fons van Wieringen.
2 februari	<i>Verstandig en nog wat meer onderwijsbeleid</i> Toespraak prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) ter gelegenheid van het afscheid van Han Leune als hoogleraar aan de Erasmus Universiteit.
15 februari	Deelname aan het forum door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) tijdens een bijeenkomst voor het onderwijs over <i>An Inconvenient Truth</i> , georganiseerd door Fons 1818 en de Rabobank in het Filmhuis te Den Haag.
16 februari	<i>Werkconferentie Onderwijs Ondersteunende Beroepen</i> Dr. Saskia Schenning (plv. secretaris/coördinator staf) vertegenwoordigt de Onderwijsraad tijdens de Werkconferentie Onderwijs Ondersteunende Beroepen; georganiseerd t.b.v. input voor advies van LPBO aan de minister van Onderwijs.
2 maart	<i>De maatschappelijke opdracht van de (reformatorische) school</i> Inleiding door prof.mr.drs. Ben Vermeulen (raadslid) over de visie van de Onderwijsraad over de maatschappelijke taak van de school tijdens conferentie <i>De maatschappelijke opdracht van de (reformatorische) school</i> , georganiseerd door RMU, Driestar Educatief, SGP en het Reformatorisch Dagblad. Locatie: Hotel Vianen.
8 maart	<i>Groot én klein in het onderwijs</i> Inleiding van prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) ter gelegenheid van de opening van de nieuw-/verbouw van het Martinus College te Grootegast.
8 maart	<i>Internationalisering in het onderwijs</i> Prof.dr. Jan Anthonie Bruijn (raadslid) neemt namens de Onderwijsraad deel aan de workshop georganiseerd door Research voor Beleid.
16 maart	<i>Europa in het onderwijs</i> Prof.dr. Jan Anthonie Bruijn (raadslid) neemt namens de Onderwijsraad deel aan de workshop georganiseerd door de Europese Commissie.
22 maart	<i>Onderwijs en normatieve ruimte</i> Inleiding van prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) tijdens bijeenkomst georganiseerd door Verkenningkring katholiek onderwijs. Mercure Hotel te Den Haag.

26 maart	<i>Gezocht: 100.000 leraren</i> Raadslid prof.dr. Henriëtte Maassen van den Brink neemt namens de Onderwijsraad deel aan het debat <i>Gezocht: 100.000 leraren</i>, over het lerarentekort. Georganiseerd door Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt (SBO), Amsterdams Platform Onderwijsarbeidsmarkt (APO) en De Rode Hoed, te Amsterdam.
27 maart	<i>Examinering: draagvlak en toegankelijkheid</i> Toelichting op het advies (en deelname aan de discussie) door drs. Betty Feenstra en mr. Cees van Leest (stafmedewerkers), tijdens een bijeenkomst georganiseerd door OCW ter voorbereiding op de beleidsreactie.
29 maart	<i>Nieuwe grenzen aan het onderwijs</i> Inleiding over onderwijs, opvoeding en opvang door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) tijdens het congres <i>Basisschool of kindercentrum?</i> georganiseerd door Bond KBO te Zeist.
12 april	<i>De echte doncent aan de hogeschool</i> Inleiding en workshop gegeven door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) tijdens de Avans Docentenconferentie, georganiseerd door Avans Hogeschool te Breda.
18 april	<i>Inleiding in de Onderwijsraad</i> College gegeven door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter), voor De Steeg NSOB.
21 april	<i>Het bijzonder onderwijs op langere termijn</i> Inleiding door prof.mr.drs. Ben Vermeulen (raadslid) tijdens de jaarvergadering van de Vereniging van Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS), te Hardinxveld-Giessendam.
27 april	<i>Ervaringen met onderwijsfinanciering in Nederland</i> Presentatie door dr. Ib Waterreus (stafmedewerker) over onderwijsfinanciering in Nederland. Gehouden tijdens de studievoormiddag <i>Financiering van het leerplichtonderwijs</i>, georganiseerd door de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) ter voorbereiding op de invoering van een nieuw financieringssysteem voor het leerplichtonderwijs op 1 september 2008.
11 mei	<i>Preventing drop-out and discrimination in education in the Netherlands</i> Inleiding gehouden door mr.dr. Pieter Huisman (stafmedewerker) tijdens de conferentie van de European Association for Education Law and policy, gehouden in Potsdam.
23 mei	<i>Doen we genoeg aan kennis in het onderwijs?</i> Inleiding van prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) en Lillian Callender (raadslid) over het nieuwe leren in het hbo tijdens een directiebijeenkomst van Hogeschool Inholland.

29 mei	<i>Literatuuronderwijs als letterenbeleid</i> Deelname door drs. Adrie van der Rest (secretaris) aan een discussie georganiseerd door Stichting Lezen te Den Haag.
6 juni	<i>Onderpresteren in het primair en voortgezet onderwijs</i> Presentatie van dr. Frederik Riemersma en dr. Ralf Maslowski (resp. stafmedewerker en oud-stafmedewerker) tijdens de Onderwijsresearchdagen 2007 in Groningen.
6 juni	<i>Een verbindende schoolcultuur op multiculturele scholen</i> Presentatie door dr. Peter Gramberg (stafmedewerker Onderwijsraad) tijdens de Onderwijsresearchdagen 2007 in Groningen.
7 juni	<i>Symposium Vraag-Aanbod</i> Toelichting op verkenning in voorbereiding over vraag en aanbod door prof.dr. Roel Bosker (raadslid) tijdens de Onderwijsresearchdagen 2007 (symposium binnen thema <i>Onderwijs en samenleving</i>).
9 juni	<i>Crisis in het onderwijs</i> Deelname van prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) aan het panel <i>Crisis in het onderwijs</i> tijdens de universiteitsdag van de Universiteit van Amsterdam.
11 juni	<i>Schools of the future: what kind of schools do we want in Europe tomorrow?</i> Drs. Adrie van der Rest (secretaris) treedt op als moderator tijdens EUNEC-bijeenkomst in Tallinn, Estland.
12 juni	Bespreking van rapportages over ontwikkelingen in het bve-systeem door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) tijdens de Max Goote Kenniscentrum Leergang BVE.
22 juni	<i>Expertmeeting rekenschap in funderend onderwijs - Bouwstenen voor een pedagogische jaarrekening</i> Prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) treedt op als dagvoorzitter van de expertmeeting <i>Rekenschap in funderend onderwijs - Bouwstenen voor een pedagogische jaarrekening</i>, die georganiseerd is door de Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling (unit VO) in Grand Hotel Karel V te Utrecht.
24 augustus	Inleiding door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) gehouden voor de Denktank Onderwijs, De Horst te Driebergen.
3 september	Inleiding door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) ter gelegenheid van de opening van studiejaar, Haagse Hogeschool.
5 september	<i>Onderwijs in internationaal perspectief</i> Voordracht van prof.dr. Jan Anthonie Bruijn (raadslid) ter gelegenheid van de opening van het studiejaar, Hogeschool Leiden.

12 september	Juryvoorzitter <i>Alfabetisering</i> en aanbieding van het juryrapport door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter), Tuchinsky te Amsterdam.
22 september	Uitreiking jury <i>Leerdersprijs</i> door prof.dr. Fons van Wieringen, Ikea te Haarlem.
2 oktober	Inleiding door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) ter gelegenheid van het afscheid van Albertjan Peters als directeur van SLO.
8 oktober	<i>Towards more evidence based education</i> Inleiding door prof.dr. Roel Bosker (raadslid) tijdens EUNEC-conferentie te Lissabon.
10 oktober	<i>De leraar vooruit</i> Lezing door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) tijdens de jaarvergadering AOb te Utrecht.
11 oktober	Inleiding van prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) ter gelegenheid van het afscheid van Cees Doets van het CINOP, Sint Olofskapel te Amsterdam.
12 oktober	<i>Taal en het onderwijs</i> Inleiding van prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) tijdens conferentie <i>6th PLAIN Language Conference</i> , te Amsterdam.
6 november	Inleiding door drs. Maaïke Beuving (stafmedewerker) tijdens een studiedag voor Cito-medewerkers VO: over functie en werkwijze Onderwijsraad en over adviezen <i>Examinering: draagvlak en toegankelijkheid, Presteren naar vermogen en Versteving van kennis in het onderwijs II</i> .
9 november	<i>Werkbare verantwoordingsrelaties</i> Lezing van prof.dr. Geert ten Dam (raadslid) tijdens een bijeenkomst georganiseerd door VNO-NCW, Kamer van Koophandel en Utrechtse schoolbesturen.
20 november	Deelname van prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) aan de rondetafel-discussie over de relatie tussen onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk tijdens de Onderwijssociologische Conferentie. Locatie: Den Haag.
28 november	<i>Diversity in Education</i> Inleiding van prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) en Lillian Callender (raadslid) tijdens het internationaal VNG-congres gehouden te Den Haag.
29 november	Korte inleiding en deelname door prof.dr. Fons van Wieringen (voorzitter) aan het debat tijdens onderwijssociologische conferentie georganiseerd door het Mondriaan college te Den Haag.
30 november	<i>De juridische positie van de leraar in balans</i> Lezing gehouden door mr.dr. Pieter Huisman (stafmedewerker) en prof.mr.drs. Ben Vermeulen (raadslid) tijdens seminar van de Nederlandse Vereniging voor Onderwijsrecht te Utrecht.

12 december	<i>Europe vs. Member States</i> College over de invloed van Europa op het Nederlandse onderwijsbeleid, aan de hand van het advies <i>Europese invloeden op het Nederlands onderwijs</i> gegeven door drs. Betty Feenstra (stafmedewerker) voor het vak Educational Policy van de Universiteit Utrecht.

Tabel 9: Artikelen

1 maart	<i>Overkill aan overhead?</i> Artikel geschreven door dr. Ib Waterreus (stafmedewerker) in <i>THEMA</i>, 14(1), 34-39.
25 maart	<i>Groter draagvlak en meer toegankelijkheid</i> Artikel geschreven door drs. Betty Feenstra en mr. Cees van Leest (stafmedewerkers) in <i>Examens, maart 2007</i>, 11-13.
25 mei	<i>Streven naar gezamenlijkheid op de gemengde school.</i> Artikel geschreven door dr. Peter Gramberg en dr. Kathleen Torrance (stafmedewerkers) in <i>De Cascade</i>, 7, 50-53.
30 november	<i>Examinering: meer draagvlak en grotere toegankelijkheid gewenst</i> Artikel geschreven door drs. Betty Feenstra en mr. Cees van Leest (stafmedewerkers Onderwijsraad) in <i>UNIENFTO</i>, 9.
17 december	<i>Leerwerklandschappen: meer dan mooie gebouwen</i> Artikel geschreven door dr. Lianne van Duinen (VROM-raad), dr. Peter Gramberg (Onderwijsraad) en drs. Mayke Hoogberen (VROM-raad) in <i>Agora, tijdschrift voor sociaal-ruimtelijke vraagstukken</i>, 23(5), 37-39.

Tabel 10: Werkbezoeken	
12 januari	Werkbezoek Greidanuscollege te Zwolle (Dr. Frederik Riemersma, dr. Ralf Maslowski, mr.dr. Pieter Huisman en dr. Ib Waterreus (stafmedewerkers))
27 februari	Presentatie over de werkwijze en de positie van de Onderwijsraad, gehouden tijdens werkbezoek van Bond KBO aan de Onderwijsraad (Drs. Adrie van der Rest (secretaris), dr. Peter Gramberg (stafmedewerker), drs. Cindy Rouwhorst (voorlichter))
3 april	Werkbezoek Kennisnet te Zoetermeer (Dr. Saskia Schenning (plv. secretaris/coördinator staf), mr. Cees van Leest, Frederik, dr. Ib Waterreus, drs. Betty Feenstra, dr. Peter Gramberg, drs. Maaïke Beuving, dr.ir. Simone de Bakker-Löhner (stafmedewerkers) en drs. Cindy Rouwhorst (voorlichter))
24 september	Werkbezoek Leerdorp Elst (dr. Peter Gramberg, mr. Cees van Leest, dr.ir. Simone de Bakker-Löhner, dr. Anneke de Wolff en drs. Maaïke Beuving (stafmedewerkers))